

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר נזיקין | מסכת סנהדרין מ"ב-מ"ח
פרשת כי תצא | ה'- י"א באלול (27 לאוגוסט-2 לספטמבר)

דף מ"ב: ברכת הלבנה

מאמצע החודש, הלבנה הולכת ונחסרת עד שהיא נעלמת מעינינו כליל בסוף החודש. בתחילת החודש הבא הלבנה מופיעה מחדש, ואנו מכריזים על חידוש הלבנה כרכה מיוחדת: **"ברכת הלבנה"**.

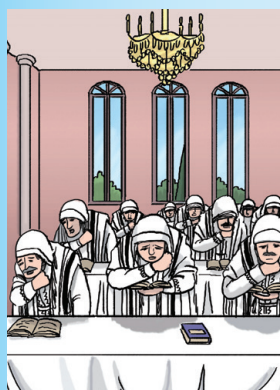
את ברכת הלבנה יש לברך לא יאחר מאמצע החודש, אבל אחר כך, כשהיא מתמלאת לגמרי והיא כבר אינה חדשה, אי אפשר לברך עליה, כך הווי חכמי נהרדעא.

רש"י מסביר חלקים מברכת הלבנה: בברכת הלבנה אנו משבחים על בריאת צבא השמים - הכוכבים והמזלות ואומרים: **"חוק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידם"**. הקב"ה קבע לכל כוכב מסלול מיוחד וקבוע שבו הוא נע.

"וללבנה אמר שתתחדש" - שבעל חודש תתחדש לבנה חדשה.

"עטרת תפארת לעמוסי בטן" - "עמוסי בטן" הוא כינוי חיבה לעם ישראל וכוונת הדברים, שחידוש הלבנה הוא תפארת וסימן טוב לעם ישראל, שנקשם שהלבנה מתחדשת לאחר שהיא נחסרת, כך ישראל בעת הגאולה יתחדשו לאחר הגלות. אז-אז יזכו עם ישראל **"לפאר ליוצרים"**.

דף מ"ג: ידיו

אמירת ידי וחתירה בתשובה היא מצות עשה. כך נכתב בספר החינוך: **"ענין הידי שיאמר האדם בעת שחוזר בתשובה: אָנָּה ה', חטאתי, עויתי ופשעתי כְּךָ וְכָה, וּבִקֵּשׁ כִּפְרָה עַל הַחַטָּא וְיֵאָרֵךְ בְּדַבָּר כִּפֵּי צָחוֹת לְשׁוֹנוֹ"**.

מטעמי המצוה: "לפי שבהודאת העון בפה תתגלה מחשבת החוטא ודעתו שהוא מאמין באמת, כי גלוי וידוע לפני האל ברוך הוא כל מעשהו, ולא יעשה עין רואה כאינה רואה. גם מתוך הזכרת החטא בפרט ובהתנחמו עליו יזהר ממנו יותר פעם אחרת, לכל יהיה מכשול נכשל בו, אחר שיאמר בפיו כזו וכזו עשיתי ונסכלתי במעשי, יהיה נגדר שלא ישוב לעשות כן, ומתוך כך ירצה לפני בוראו, והאל הטוב החפץ בטובת בריאותו ידריך בדרך זו יזכו כה".

למצוה זו יש זמן עיקרי - יום הכיפורים. מי שאינו מתוודה ביום הכיפורים ביטל מצות עשה. מאז ומעולם היו רגילים להתעדות עם אדם חולה שנוטה למות, לפי ש"אוי לו לאדם אם ימות בלא ידי ונשא עונו".

מן התלמוד

סדר נזיקין,
מסכת סנהדרין, דף מ"ב

"כי בתחבולות תעשה לך מלחמה - אמר רבי אחא בר חנינא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן: במי אתה מוצא מלחמתה של תורה? במי שיש בידו חבילות של משנה. קרי רב יוסף אנפשיה: **וְרַב תְּבוּאוֹת בְּכַף שׁוֹר"**

א
קרי - קרא
אנפשיה - על עצמו

הסבר: חז"ל דורשים את הפסוקים בספר משלי, המדברים על מלחמה, לגבי לימוד התורה: מי שטורח ללמוד הרבה "חבילות" של משנה, יזכה להצליח במלחמתה של תורה.

מתולדותיו

מיכאל שור

(תרפ"א-תשע"א, 1920-2011)

מיכאל שור ז"ל היה מהנדס ישראלי, מנכ"ל התעשייה הצבאית (תע"ש) במשך 17 שנה, וחתן פרס ביטחון ישראל פעמיים. שור נולד בברית המועצות ועלה לארץ בתרצ"ח (1938). הוא הצטרף לארגון "ההגנה" והשתלב בתעשיית הנשק שם. מאוחר יותר למד הנדסה כימית בטכניון ועבד כמהנדס ניסויים בתעשייה הצבאית. לאחר מלחמת העצמאות ניהל את מפעל החומרים ההודפים של תע"ש, ובשנת תשי"ט (1959) **זכה בפרס ביטחון ישראל**. בשנות ה-60 ניהל את אגף חומרי הנפץ וחומרי ההדף בתע"ש, ובתקופתו פותחו סוגים שונים של פצצות ותותחים ששימשו את חיל האוויר. בשנת תשל"ב (1972) מונה למנכ"ל תע"ש ושימש בתפקיד עד תשמ"ט (1989). **בשנת תשנ"א (1991) זכה שוב בפרס ביטחון ישראל למפעל חיים.**

גנקה רטנר, הרמטכ"ל חיים לסקוב, ראש הממשלה דוד בן-גוריון ומיכאל שור, בטקס הענקת פרס ביטחון ישראל ב-1959 (Wikipedia, Jenka Ratner)

★ | מן ההיסטוריה

הקמת התעשייה הצבאית (תע"ש)

התעשייה הצבאית הישראלית נוסדה בשנת תרצ"ג (1933) וייצרה נשק עבור ארגון "ההגנה". **המפעל הראשון של תע"ש הוקם במכון המים בשכונת בורוכוב בגבעתיים, ובו הוכנו הגופים של רימוני היד והרובים.** בתרצ"ו (1936) הועברה הפעילות למפעל לעיבוד עורות על שפת הים בצפון תל אביב, ונקראה "מכון א". באותה שנה נוסד גם בית היציקה המרכזי לרימונים ולפצצות מרגמה בנען. עובדי תע"ש היו חברי "הגנה" שעבדו בתנאי מחתרת ובסודיות מוחלטת.

ייצור קני רובים במפעל של תע"ש, 1955
(Wikipedia)

דף מ"ד: מלאך בלילה

כְּשֶׁנִּכְנְסוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל וְנִלְחְמוּ בְּעַמִּים יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ, הֵם צָרוּ תַחֲלָה עַל הָעִיר יְרִיחוֹ. כַּעַת הַמָּצוֹר עַל יְרִיחוֹ, רָאָה יְהוֹשֻׁעַ מֶלֶאךָ שֶׁחָרְבוּ שְׁלֹפָה כִּידוֹ, וְהוּא אָמַר לוֹ שֶׁהוּא שָׂר צָבָא ה'. הַמֶּלֶאךָ הוֹכִיחַ אֶת יְהוֹשֻׁעַ עַל שְׁנֵי חֲטָאִים: לְקִרְאָת עָרֵב הַמִּשְׁכָּתָם

בְּמֶאֱרֵב עַל הָעִיר יְרִיחוֹ לֵלֵא צוּרָה, וְעַקֵּב כִּף לֹא הִקְרַבְתָּם קָרְבָן תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעָרֵבִים. זֹאת וְעוֹד: עֲכָשְׁיוֹ, בְּלִילָה, שְׁאִין מִלְחָמָה, אַתָּם מִתְבַּטְּלִים מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה לֵלֵא סִיכָה. שָׁאֵל יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַמֶּלֶאךָ, אֵיזָה חֲטָא חָמור יוֹתֵר? הַשִּׁיב הַמֶּלֶאךָ: חֲטָא בִּטּוֹל תּוֹרָה. מִיָּד הִתְחַרְט יְהוֹשֻׁעַ וּמָכָאן וְאֵילָף לֹא עָסַק בְּלִילוֹת בְּמָצוֹר עַל יְרִיחוֹ, אֲלָא הָיוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה. **הַתְּלִמּוּד אוֹמֵר שֶׁמָּכָאן יֵשׁ לְלִמּוּד שְׁמִצּוֹת תְּלִמּוּד תּוֹרָה גְּדוֹלָה אֲךָ יוֹתֵר מִהַקְרַבָת קָרְבָן הַתָּמִיד.**

דף מ"ה: שור שנפל לבור

אָדָם שֶׁמִּזִּיק מִמּוֹן שֶׁל חֲבֵרוֹ חֵיב לְשַׁלֵּם לוֹ אֶת מֵה שֶׁהִזִּיק. אָכֵל לֹא רַק אָדָם שֶׁהִזִּיק בְּיָדָיו מִתְחִיב בְּתַשְׁלוּמִים, אֲלָא אֲף אִם מְמוֹנֵה הִזִּיק, כְּגוֹן הַשּׁוֹר שָׁלוֹן, הוּא מִתְחִיב בְּתַשְׁלוּמִים. אַחַד הָאוֹפְנִים לַחֵיב תַּשְׁלוּם נִזְיָקִין מְכֻנָּה "בּוֹר". אָדָם

שֶׁחִפֵּר בּוֹר בְּרִשּׁוֹת הָרֵבִים וְכָךְ הוּא גֵרֵם נֶזֶק, כְּגוֹן שֶׁשּׁוֹר אוֹ חֲמור חֲבֵרוֹ הֵלֵךְ בְּרִשּׁוֹת הָרֵבִים לְתוֹמֹן, וְנָפַל בְּבוֹר וְמָת, הוּא מִתְחִיב לְשַׁלֵּם אֶת דָּמֵי הַנֶּזֶק. **בְּמִסְכַּת בָּבָא קָמָא לּוֹמְדִים, שָׂרֵק אִם אֵכָן הַבוֹר הִיָּה עֲמוֹק וְהוּא רָאִי לְהַמִּית בְּהֵמָה הַנוֹפֶלֶת בּוֹ, מִתְחִיבִים בְּתַשְׁלוּמִים, אָכֵל אִם הַבוֹר לֹא הִיָּה כָל כֶּךָ עֲמוֹק, אִין מִתְחִיבִים עַל מִיתַת הַבְּהֵמָה, שֶׁכֵּן בּוֹר זֶה רָאִי לְהִזִּיק וְלֹא לְהַמִּית. בְּאִזָּה עוֹמֵק יִהְיֶה הַבוֹר כִּדִּי שְׁנוּכָל לְקַבּוֹעַ כִּי הוּא רָאִי לְהַמִּית? כִּדִּי זֶה נֶאֱמַר שֶׁהַנְּשִׁיעוֹר הוּא עֶשְׂרֵה טַפְחִים - כֶּ-98 ס"מ.**

דף מ"ו: "שבור מלכא"

לִפְנֵי יוֹתֵר מֵאֵלֶּף וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה מֶלֶךְ בְּפָרַס מֶלֶךְ נִכְרִי בִּשְׁם "שְׁבוֹר מֶלֶכָא". שְׁבוֹר הָיָה הֵבֵן הַמוֹכָשֶׁר בְּיוֹתֵר שֶׁל הַמֶּלֶךְ אַרְדָּשִׁיר וְעוֹד בְּחִיּוֹ מִיָּנָה אַרְדָּשִׁיר אֶת שְׁבוֹר לְמֶלֶךְ. שְׁבוֹר הַמֶּלֶךְ הִתְפָּרַס בְּהִיסְטוֹרִיָה בְּזָכוֹת הַצִּלְחָתוֹ בְּמִלְחָמוֹתָיו, וּבְכַמָּה הִזְדַּמְנוּיּוֹת הוּא הִנְחִיל מַפְלָה לְצַבָּאוֹת רוֹמִי. כְּאַחַת הַפְּעָמִים הוּא שָׁכַח אֶת הַקִּיסָר.

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

על המפה

שכונת בורוכוב

שכונת בורוכוב הנמצאת באזור צפון-מערב גבעתיים, היא השכונה הוותיקה ביותר מבין שש השכונות שהיו הבסיס להקמת העיר גבעתיים. **השכונה, שהוקמה בשנת תרפ"ב (1922), נקראת על שם דב בר בורוכוב, מייסדי הציונות הסוציאליסטית, והיא שכונת הפועלים הראשונה שהוקמה בארץ.** בתחום השכונה פעלו מוסדות ומפעלים הקשורים בהיסטוריה ובתרבות בישראל, ביניהם "הצרנייה", בית מרקחת ממלוק, מכון המים ומפעל תע"ש, אצטדיון המכתש, מאפיית מייברג ובית ספר בורוכוב. בשכונה התגוררו אישים כמו מפקד ההגנה יוסף הכט, הסופר אוריאל אופק, ומשפחת אלדמע, שתחת שוכר היונים בחצרה נבנה הסליק הראשון של ההגנה.

אתר הנצחה לשכונת בורוכוב בבית הספר ע"ש תלמה ילין (Wikipedia, Avi 111)

תעודת זהות - תלמוד ישראלי

תלמוד ישראלי- הדף היומי לילדים, מחבב ומנגיש את לימוד התלמוד, מגביר אהבת תורה ומעצים את התא המשפחתי והקהילתי.

הפרויקט כולל- שבעה כרכים המקיפים את כל דפי התלמוד עמ"י סדר הדף היומי, עלונים שבועיים המופצים בעשרות אלפי עותקים, דף פייסבוק [f](#), 60 סרטונים ב- [YouTube](#) בשיטות ערוץ מאיר עם כוכבי הילדים אסי וטוביה.

לפתיחת מוקד לימוד קהילה או בית ספר
לפרטים: **ענבל הלל רכזת פרויקטים**
03-9250274 | inbalh@medison.co.il | טל.

הדבר המפליא ביותר הוא ששבור למד תורה והיה בקי גדול בהלכה. שבור המלך גם היה מלך של האמורא שמאל, ושמו נזכר לא אחת בתלמוד. פעם שאל שבור את רב חמא מהיכן יש רמז בתורה לכהן שיש לקבור מתים - שכן אין מצוה מפורשת בתורה על כך? ורב חמא לא ענה לו דבר. רב אחא בר יעקב התפלל מאוד מדוע שתק רב חמא ולא ענה, שכן אפשר להביא לכהן ראיה מן התורה.

התלמוד מזכיר אפשרויות אחדות לכהן: התורה מספרת פעמים אחדות שהצדיקים שנפטרו נקברו, למשל אברהם קבר את שרה במערת המכפלה, יצחק וישמעאל קברו את אברהם ועוד, ואפילו הקב"ה בכבודו ובעצמו קבר את משה רבנו.

דף מ"ז: מקום קבורה ראוי

בתלמוד נאמר שיש להקפיד שלא לקבור רשע בסמוך לצדיק, בספר מלכים מסופר על קבוצת אנשים שעסקה בקבורת אדם רשע. באותם הימים פשוט גודדי צבא מואב בארץ ישראל, והנה, בעודם מתעסקים בקבורת הרשע, הגיע מרחוק אחד מגודדי האויב. הקברנים חששו מאוד מחילי הגדוד ובמקום לירות קבורה לנפטר, הם פתחו מערת קבורה קיימת והניחוהו שם. במערה זו היה קבור הנביא אלישע.

מיד כשנגע המת הרשע בגופו של אלישע, קם הרשע על רגליו ויצא מן המערה, ורק בחוץ הוא חזר וקם. התלמוד מסביר שגם זה התרחש כדי שהרשע יסתלק מן המקום, מפני שאין ראוי לקבור רשע בסמוך לצדיק.

דף מ"ח: האם מותר להשתמש בנרתיק התפילין?

כידוע, ספר תורה, מזוזה ותפילין, קדושים הם. רב חסדא מוסיף שלא רק התפילין בעצמם קדושים, אלא **נוהגים קדושה גם בנרתיק שבו שומרים את התפילין.** לכן אסור להניח כסף, או כל דבר אחר, בנרתיק התפילין. ממת מכליטים שהנרתיק הוא נרתיק של תפילין? ובכן, אם בעל הנרתיק אינו מתכוון להשתמש בו באופן קבוע לצורך התפילין, אין בכך כדי להחשיבו בנרתיק תפילין, ומותר להשתמש בו גם לצרכים אחרים, ורק אם הוא מחליט להשתמש בו לתפילין דרך קבע, הוא נחשב נרתיק תפילין גם אם אדם הכין נרתיק לתפילין כדי להשתמש בו באופן קבוע, אלא שעדיין הוא לא התחיל להשתמש בו בפועל לצורך התפילין, להלכה מותר לו להשתמש בו לצרכים אחרים, עד שיתחיל להשתמש בו לתפילין.

שאלת השבוע??

התשובה לשאלה נמצאת בעלון זה

1. מנין למד התלמוד ש**מַצוֹת תלמוד תורה גדולה** אף יותר מהקרבן קרבן התמיד?
2. מה טעמה של מצוות הוידוי?

את התשובה יש לשלוח במייל לכתובת:
talmudisraeli@medison.co.il

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית*
והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם).
הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוח רואה חשבון

חידות

1. מיהו שבור מלכא?

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. מיהם "עמוסי בטן"?

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. מי הוכיח את יהושע בן נון?

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. מי מת וקם לתחייה?

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5. מי זכה פעמיים בפרס ביטחון ישראל?

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

70 שנה למדינת ישראל

1948/תש"ח מלחמת השחרור

מלחמת השחרור, או מלחמת העצמאות, פרצה ב־15 במאי 1948 (בנובמבר 1947), לאחר קבלת תוכנית החלוקה של האו"ם. למחרת ההכרזה על הקמת מדינת ישראל, פלשו לארץ צבאותיהם של מדינות ערב. ישראל ניצחה במלחמה והנחילה מכה קשה לצבאות ערב, בייחוד לצבא המצרי. בעקבות המלחמה ישראל הרחיבה את גבולותיה מעבר לאלה שנקבעו לה על פי תוכנית החלוקה, ובהסכמי שביתת הנשק הכירו מדינות ערב בפועל בגבולות החדשים הללו. המלחמה הסתיימה בפועל בכ"ג תמוז תש"ט (20 ביולי 1949), עם חתימת הסכם שביתת הנשק

ילדי קיבוץ דורות ליד משורין 'פרפר' של הגדוד השני, חטיבת הנגב, פלמ"ח (ארכיון הצילומים קק"ל)

האחרון עם סוריה. מספר ההרוגים במלחמה מהצד הישראלי היה 6000 איש ואישה, מתוכם 2400 אזרחים. המספר הזה היווה אחוז אחד מהאוכלוסיה היהודית בארץ שמנתה אז כ-600,000 איש.

דבר תורה לשולחן שבת

מספר פעמים מזהירה אותנו התורה לנהוג בכבוד עם האנשים שעובדים עבורנו, ולדאוג לשלם להם את שכרם בזמן ללא עיכוב: **"לא תעשק שכיר עני ואִבְיוֹן מאַחֲרֵי אוֹ מִגְרָךְ אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ בְּשַׁעְרֶיךָ... בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְ�כָרוֹ וְלֹא תְבֹא עָלָיו הַשֵּׁמֶשׁ כִּי עֲנִי הוּא וְאֵלָיו הוּא נִשָּׂא אֶת נַפְשׁוֹ וְלֹא יִקְרָא עֲלֶיךָ אֵל ה' וְהָיָה בְךָ חָטָא".**

מדוע התורה כל כך הקפידה והזהירה דווקא על מצווה זו של תשלום שכר הפועל בזמן? מסביר זאת הרמב"ן כך: שאם האדם לא יקבל את שכרו באותו היום - לא יהיה לו עם מה לקנות אוכל לאשתו וילדיו, ולא יהיה להם מה לאכול בלילה, וחלילה הם עלולים למות ברעב. לכן הזהירה התורה את המעסיק לשלם לו את השכר בזמן כי אלו הם ממש דיני נפשות ופיקוח נפש עבור העני ומשפחתו.

אומנם בימינו משלמים שכר באופן שונה - בדרך כלל פעם בחודש - וגם באופן הזה יש להקפיד לשלם תמיד את הזכר בזמן.

